

I dalstråket från Lappkärret och österut finns rester av gamla betesmarker och åkertegar, som nu till stor del vuxit igen.

I Bölan i öster finns öppna fält dels utmed Lagnövägen och dels i ett stråk mot öster. Endast mindre delar vid Lagnövägen hävdas idag. I anslutning till torpen finns igenväxande åkrar och f.d. åker- och ängsmark med 50-80-årig skog.

Granskog är inte så allmänt förekommande inom området, utom i den skog, Storängsskogen, som ligger mellan Mörbygården och Lagnövägen i öster. Här finns gammal granskog (ålder över 110 år), vilket är ovanligt i ett skärgårdslandskap av denna typ. Delvis växer den på f.d inägomark.

Den intressantaste floran och det intressantaste djurlivet är främst koncentrerat till kulturmarkerna och dalgångarna. I området finns sedan länge röd skogssnigel inplanterad. I grustaget vid Fösa gårde finns sandlevande insekter. Fågellivet är rikligast i anslutning till de lövrika ängsstråken, med t.ex. ett flertal sångare samt liten flugsnappare. I Böle Mosse rastar änder och vadare under vårsträcket. Bland växterna kan jungfru Marie nycklar, Adam och Eva samt spåstistel, de båda senare på Nygården, nämnas. Vårig sidenmossa, en oceanisk art, växer i skogen söder om Nygården. I östra kanten av det stora alkärret, söder om Fösa gårde, växer knärot. På Smedsgården, norr om Velamsunds gård, växer den sällsynta skorplaven *Lecanora impudens* (hotkategori 3, sällsynt) på några stora askar. I fuktig granskog, dels i Bölanområdet, dels i Storängsskogen, växer andra hotklassade lavar. I Bölan finns bl.a. *Microcalicium ahlneri* (hotkategori 2, sårbar) och *Calicium parvum* (hotkategori 3, sällsynt), i Storängsskogen *Calicium parvum* och *Microcalicium arenaarium* (hotkategori 3, sällsynt) och *Arthonia spadicea* (hotkategori 4, hänsynskrävande).

Bland däggdjur förekommer de för trakten typiska arterna. I skogen söder om Nygården finns ett mycket stort grävlinggryt och vid Insjön observeras då och då mink. Grävlinggryt finns på flera ställen.

Ändamålet med naturvårdsområdet

Ändamålet med naturvårdsområdet är att i första hand säkerställa ett välfrekventerat friluft- och rekreationsområde. Inom området finns också kulturhistoriskt intressanta miljöer och lämningar, samt värdefull naturmiljö. För anläggningsbunden rekreation skall en golfbana inrymmas i naturvårdsområdet.

Kommunens beslut

Kommunen förklarar, med stöd av 19 § naturvårdslagen (1964:822, ändrad och omtryckt 1974:1025) samt länsstyrelsens beslut 11.1295-830-89 om delegering till kommunstyrelsen i Nacka kommun att

förordna om naturvårdsområden i Nacka kommun, det område som är utmärkt på bifogad karta som naturvårdsområde.

Alla kända sakägare har godkänt förslaget.

Kommunens beslut i ärendet togs 1992-11-30.

Föreskrifter för naturvårdsområdet

För att trygga ändamålet med naturvårdsområdet förordnar kommunen med stöd av 10 och 19 § Naturvårdslagen och 9 och 22 § Naturvårdsförordningen (1976:484) att nedan angivna föreskrifter skall gälla för området.

Föreskrifterna skall inte utgöra hinder mot att de åtgärder, som anges i bifogad skötselplan, utförs.

Ej heller skall föreskrifterna utgöra hinder mot de mindre arbetsföretag som krävs för den normala skötseln av områdets byggnader och anläggningar.

Föreskrifterna för naturvårdsområdet skall inte heller utgöra hinder för anläggande och drift av golfbana, huvudsakligen i Bölanområdet, utförda i enlighet med avtal och skötselanvisningar.

A. Föreskrifter med stöd av 19 inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastigheten inom naturvårdsområdet

Anläggnings- och nybyggnadsåtgärder för golfbana regleras i avtal mellan golfklubben och kommunen. Föreskrifterna nedan gäller ej dessa anläggnings- och nybyggnadsåtgärder. Föreskrifterna gäller dock driften av den färdiga golfbanan.

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet

- att - bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi eller ytförhållanden som att gräva, spränga, muddra, borra, schakta eller utfylla. Detta gäller inte mindre åtgärder i grustaget vid Fösa gårde, vilka syftar till att förbättra livsmiljöerna för sandlevande insekter, eller åtgärder för restaurering av Rudsjön och Böle Mosse. Se också punkt 4 betr. anläggande av väg.
- att - anordna upplag annat än tillfälligt i samband med områdets skötsel

- att - uppföra helt ny byggnad, utföra till- eller påbyggnad, ändra byggnads användningssätt etc. om detta motverkar syftet med naturvårdsområdet eller intentionerna i kulturminnesvårdsprogrammet. Ersättningsbyggnad för den nedbrunna herrgården får dock uppföras om skötselplanens intentioner följs.
- att - anlägga väg eller asfaltera befintlig väg, annat än vad som anges i skötselplanen med undantag av gång- och cykelväg från Värmdövägen till Velamsunds gård, promenadstig från Nygården till badplatsen och från badplatsen till Velamsundssviken öster om stallet.
- att - uppsätta belysning längs vägar, stigar och motionsspår, utöver vad som finns idag. En framtida gång- och cykelväg mellan Värmdövägen och Velamsunds gård får dock förses med erforderlig belysning, liksom vägen till blivande klubbhuset vid golfbanan, dock ej parkeringen.
- att - uppföra stängsel eller hägnader för annat ändamål än betesdjurshållning, samt kring bostäder och miljöstörande verksamhet. Passager anordnas för befintliga vägar eller stigar så att allmänhetens tillträde inte hindras eller avsevärt försvåras.
- att - ändra pågående markanvändning, t ex genom att skogsplantera öppen mark. Dock får igenväxande mark överföras till hävdad mark.

Utan kommunens tillstånd är det förbjudet

- att - utöver anvisningar i skötselplan dika, dämna eller på andra sätt förändra områdets dräneringsförhållanden, undantaget den skötsel som krävs för befintliga dikens funktion. Dikning skall godkännas av länsstyrelsen.
- att - anlägga tältplats
- att - uppföra ny anläggning eller utöka befintlig anläggning, utföra till- eller påbyggnad eller ändra en byggnads användningssätt. Desutom krävs tillstånd vad gäller rivning av byggnader. Kommunens tillstånd krävs också för förändring av en byggnads exteriör.
- att - dra fram ny luftledning. Markledning får utföras i den omfattning som krävs för brukandet av området.
- att - avverka, eller utföra andra skogliga åtgärder utöver vad som framgår av bifogad skötselplan.
- att - använda kemiska bekämpningsmedel eller utföra skogsgödsling, utöver vad som anges i skötselplanen.

- att - anordna tävling och/eller tillfällig parkeringsplats på annat ställe än som anvisats av naturvårdsförvaltaren.
- att - schakta och fylla samt fälla träd som har en brösthöjdsdiameter större än 15 cm på fastigheter, som upplåtes med tomträtt, inom naturvårdsområdet. Tomtens karaktär skall bibehållas så långt som möjligt varför ändringar såsom borttagande eller tillskapande av terrängtrappa, yttre avgränsningar såsom hägnader och häckar är lovpliktiga.

B. Föreskrifter med stöd av 19 § naturvårdslagen angående markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att de åtgärder vidtas, som framgår av till detta beslut fogad skötselplan.

C. Föreskrifter med stöd av 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom naturvårdsområdet

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet

- att - förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning genom att borra, hacka, spränga, måla eller dylikt. Undantag från detta gäller det behov av att borra, hacka, genom målning markera provplatser, m m, som hänger samman med den verksamhet som bedrivs vid naturskolan.
- att - bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar, samt att skada vegetationen i övrigt t ex genom att gräva upp växter som ris, örter, gräs, mossor eller lavar. Undantag från detta gäller den verksamhet som bedrivs vid naturskolan.
- att - störa djurlivet (t ex genom att klättra i boträd eller från nära håll fotografera fågelbo).
- att - medföra hund som inte är kopplad. Under brukshundsklubbens övningar och tävlingar får hund vara okopplad. Brukshundsklubbens verksamhet skall godkännas av naturvårdsförvaltare och jakträttsinnehavare.
- att - elda annat än i medhavd grill eller på särskilt iordningställda platser.
- att - tälta.

- att - anordna orienteringskontroll, naturstig eller liknande på hållmarker eller annan särskilt ömtålig mark. Förslag till orienteringskontroller skall godkännas av naturvårdsförvaltaren.
- att - landstiga på Fårholmen under tiden 1/4 - 15/7.

D. Föreskrifter med stöd av 9 och 22 §§ naturvårdsförordningen rörande naturvårdsförvaltningen

Syftet med naturvårdsförvaltningen

Naturvårdsområdet skall vårdas så, att dess natur- och kulturvärden samt dess värden för friluftslivet bevaras. För att uppnå detta syfte får inte idag öppen mark tillåtas växa igen. Skogsskötseln skall bedrivas i enlighet med skötselplanen och skall syfta till att skapa en rekreations- och naturvårdsanpassad skog. Anläggning och skötsel av golfbanan i Bölanområdet skall anpassas efter naturvårdens, kulturmiljövårdens och friluftslivets krav.

Skötselplan

Kommunen fastställer, efter delegation från länsstyrelsen, med stöd av 9 och 22 §§ naturvårdsförordningen i bifogad skötselplan. Naturvårdsområdet skall skötas enligt anvisningarna i denna skötselplan. Planen kan vid behov omarbetas.

Utmärkning

Naturvårdsområdet skall märkas ut av Nacka kommun enligt svensk standard (SIS 03 15 22) och enligt naturvårdsverkets anvisningar.

Gällande förordningar enligt naturvårdslagen

Nacka kommun, SIK, akt 11984

Förordnande om utökat strandskydd gäller ett landområde intill 300 m från stranden mot saltsjön och Insjön, samt ett vattenområde intill 100 m från stranden.

Förordnande om strandskydd gäller dessutom ett landområde intill 100 m från stranden av Koviksträsk, samt ett vattenområde intill 100 m från stranden. Likaså gäller strandskydd om 100 meter på ömse sidor om stränderna av en bäck som rinner upp i skogsmarken öster om Mörby gårde och som via Lappkärr och Kovikstippen rinner ut i Koviksträsk. Samma gäller det dike som rinner genom Böle Mosse och mynnar i Koviksträsk.

